

Megtérülési idő, beruházási döntések az íves nyomógépeknél

Huszka Zoltán

A technológiai, műszaki fejlődés által erősen befolyásolt iparágunk hazai képviselőit igen nagy sokszínűség jellemzi. Mind a nagyvállalatok, mind a KKV-k területén számos, igen szép eredménnyel, kiemelkedő termelési mennyiséggel, minőségi szinttel és társadalmi ranggal rendelkező nyomdát találhatunk. A gazdasági, politikai környezet változásai, a nyomdaiparra általában ható innovációk (internet, e-book, e-invoice, digitális nyomdai rendszerek, nyomógépek digitalizálódása stb.) hatásai számottevőek, a legtöbb esetben erőteljesebb piaci aktivitásra, a költségek, pénzügyek tudatosabb kezelésére ösztönöznek.

Az elmúlt évek beruházásai, az azokat megelőző tulajdonosi, ügyvezetői döntések – napjainkra már nyilvánvalóan – sorsdöntőnek, meghatározónak bizonyultak.

Ebben a rövid összefoglalóban a beruházások szakirodalma, saját tapasztalataim és három hazai nyomdavezetővel (*Keskeny Árpád – Keskeny és Társai Nyomdaipari Kft., Budapest; Engi Gábor – E-press Nyomda Kft., Szeged; Illés Zoltán – Illés Nyomda, A.D.2001. Kft., Győr*) készített interjú segítségével szeretnék kézzelfogható, számszerűsíthető segítséget nyújtani a felelős döntés kialakításához.

A beruházások *pótló* és *bővítő* jellegűek lehetnek. A gyakorlatban – a technológiai fejlődésnek köszönhetően – általában a *szimpla csere* mellett minden esetben megjelenik valamilyen *piacbővítő, költségszerkezet- vagy minőségjavító* funkció.

Egy biztos, minden esetben megelőzi a döntést egy *szükséglet*, egy igény, elsősorban a piac megléte.¹ Az igényt létrehozhatja egy jó *ötlet* is, amely mentén egy teljesen új piac, új cég is felépíthető.

A tervezéskor ügyelni kell a gazdasági környezet várható változásaira. A pénzügyi *biztonság* megtartása evidensen hordozza magában – a kiszolgálás biztonságán keresztül – a hosszabb távú fennmaradás, fejlődés lehetőségét.

Általában igaz, hogy a komolyabb forrással, tartalékkal rendelkező cégek kevésbé érzékenyek a beruházások költségoldalára, sokkal inkább a minőség, a *bizalom*, a piac kontextusában gondolkodnak. Míg a szűkösebb lehetőséggel rendelkezők eszköz kiválasztását befolyásoló tényezői közül a költségek erősebb hangsúllyal jelennek meg.

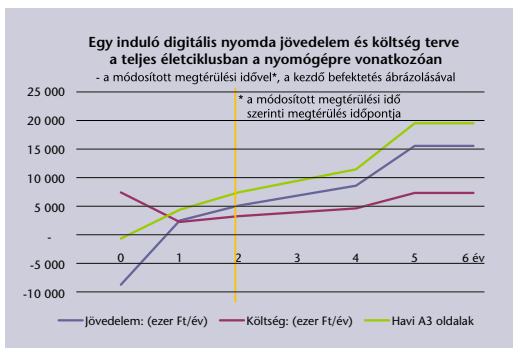
A beruházási döntések három alappillére: kivitelezésifolyamat- és beruházási költség-terv; árbevétel- és költségterv az üzleti terv részeként és az érzékenységvizsgálat a környezeti hatások figyelembevételével.²

Az első pillérhez kapcsolódik az alábbi, rövid áttekintés és magyarázat a főbb fogalmak bemutatására.

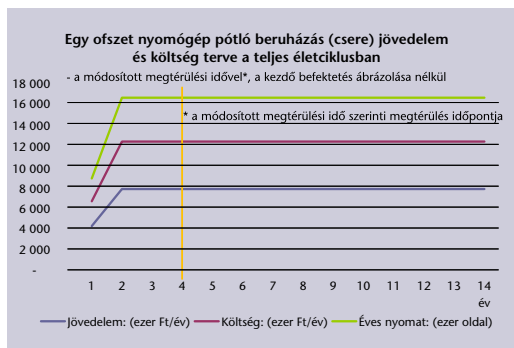
A *megtérülési idő* azt fejezi ki, hogy mennyi idő alatt éri el az összes várható nettó jövedelem az eredeti befektetés összegét. Főbb fajtái az egyszerű, módosított, diszkontált és optimális megtérülési idő. (Borszéki É., 2004) Csakis a megtérülési idők alapján azonban nem lehet dönteni az egyes befektetési alternatívák között. Tájékoztató, előszűrő jelleggel érdemes alkalmazni. Az *1. ábrán* egy digitális nyomógép jövedelem- és költségdiagramját láthatjuk a módosított megtérülési idővel, a *2. ábrán* egy ofset nyomógépét. A diagramokhoz tartozó táblázatok a <http://www.mgonline.hu> oldalon megtalálhatóak egy általam kialakított, módosított és diszkontált megtérülési időt számító kalkulációval együtt.

Mindkét esetben látható, hogy érdemes komolyan gondolkodni az eszközbeszerzésekben, hiszen a megtérülés a teljes életciklus max. harmada alá esik.

Mi a helyzet az egyes alternatívák, az adott feladatra kiszemelt gép és versenytársai közötti választással? Az interjúban kiemelten említették a tapasztalatot és a tapasztalaton alapuló „szubjektív” döntést.³ A gyakorlat elméleti leképezése, remélem, hatékony és meggyőző lesz. Addig is ismerkedjünk meg a *nettó jelen-*



1. ábra. A jövedelem és a költségek alakulása egy digitális gép életciklusában



2. ábra. A jövedelem és a költségek alakulása egy ofszet nyomógép életciklusában

érték (NPV) fogalmával és a pénzügyi számítások befektetői gyakorlatba ültetésével, első sorban Brealey-Myers, 2005 munkája alapján.

„A nettó jelenérték számítás (Net Present Value – NPV) a dinamikus beruházás-gazdasági számítások egyik alapvető eszköze. A beruházások általában egy kezdeti befektetéssel kezdődnek, majd kisebb-nagyobb újabb ráfordításokat igényelnek, míg a beruházás megtérülése megkezdődik. A különböző ráfordítások és pénzhozamok azonban nem egy időpontban jelentkeznek, így hagyományosan nem lehet őket összegezni. A nettó jelenérték számítás ezt küszöböli ki, és számításba veszi a pénz időértékét, hogy a beruházásunk megkezdése előtt kiszámolhassuk a várható ráfordítások és hozamok ismeretében a teljes nyereséget.”⁴

Mielőtt az NPV számításba belefognánk, tudnunk kell, hogy a gépek helyezése előkészítésekör, üzembe helyezéskor és a gépek üzemeltetésekör meglévő költségek melyikén alkalmazhatjuk a *diszkontálást*,⁵ s hogy milyen főbb szempontokat vegyünk figyelembe:

- ♦ csak a tényleges pénzáramlásokkal számoljunk (pl. az amortizációval nem, de annak adóhatásával igen),
- ♦ csak azokat a pénzáramokat vegyük figyelembe, amelyek a projekt kapcsán jönnek létre,
- ♦ a döntési időpont előtt *kifizetett kiadásokkal* ne számoljunk (pl. a gép alapozását, ha már végrehajtottuk – az alapozás költsége nem számolható sem ahhoz a géphez, amelyhez szükséges, sem ahhoz, amelyhez nem szükséges alapot készíteni),

- ♦ *általános költségek* vagy FNOK (fel nem osztott költség) kezelése (nem minden esetben egyezik meg a könyvelő által meghatározottakkal; pl. energia),
- ♦ *tőke alternatív költsége* (pl. meglévő telekre bővítés esetén az alternatív költség a telek értékesítési ára),
- ♦ *származékos költségek* (pl. a fejlesztés innovatív tulajdonságának piacbővítő hatása⁶),
- ♦ *infláció* kezelése (különösen a hosszabb távú beruházásoknál számottevő).

A fenti három pontban meghatározott pénzáramlás jelenértékét számítjuk, majd ebből kivonjuk a kezdeti ráfordításunkat, pl. a gép beszerzési árát. A pénzáramlás és a könyv szerinti nyereség nem azonos fogalmak, tehát pusztán a könyv szerinti értékekből kiindulni sokszor félrevezető lehet. Azt a gépet érdemes választanunk, ahol az NPV a legmagasabb. Fontos megjegyezni, hogy a költségek megbecsülésekor, tervezésekor a várható piac költségét is tervezni kell. Tehát, ha az egyik géppel nem tudunk akkora piacot kiszolgálni (*kihasztnálatlan kapacitás költsége*), mint a másikkal, akkor a piac elvesztésének/megszerzésének költségével is számolnunk kell.

Az NPV számítás alapján azonos időpontban kezdődő beruházások összevetését lehet megtenni. A különböző időpontban kezdődők összehasonlításakor szükség van az NPV-k reálértelmeben vett annuitásának⁷ kiszámítására is.

Számításaink nem lehetnek sohasem mechanikusak, hiszen a gazdasági környezet, a gyártói innovációk legtöbbször csökkenő belépési költségeket jelentenek. A megvásárolt

gép – a digitális szegmensben különösen – hamar elavul, és hamarosan kedvezőtlen pozícióban találjuk magunkat, amennyiben a tervezéskor nem vettük figyelembe a *technológiai változások okozta árcsökkenést*.

A <http://www.mgonline.hu> oldalon található – saját munkám eredményeként létrehozott – befektetési alternatívák közötti döntést támogató *kalkuláció* a nettó jelenérték számítás és az *éves költség-egyenértékes* segítségével, az Önök szubjektív, tapasztalatokból merítő megérzései felhasználásával támogatja a hosszabb távon is megalapozott beruházások elindítását.

Felhasznált irodalom

Dr. Borszéki Éva: Modern vállalati pénzügyek, Szent István Egyetem egyetemi jegyzet, Gödöllő, 2004, 106 old., 24–26. old., 80–97. old.

Brealey-Myers: Modern vállalati pénzügyek, Panem Kft., Budapest, 2005, 1176 old. 15–59. old., 95–124. old., 128–160. old.

Lábjegyzetek

- 1 Lásd interjú Engi Gáborral (E-press Nyomda Kft. - Szeged), elérhető: www.mgonline.hu
- 2 Forrás: http://interm.gau.hu/szr/uzl_terv.html#1 (Dr. Kovács Árpád Endre: Hogyan döntsek a beruházásokról?, A beruházások gazdasági előkészítése, megítélése.)
- 3 Lásd interjú Keskeny Árpáddal (Keskeny és Társai Nyomdaipari Kft. – Budapest), elérhető: www.mgonline.hu
- 4 http://hu.wikipedia.org/wiki/Nett%C3%B3_jelen%C3%A9rt%C3%A9k
- 5 Diszkontálás, azaz jelenérték számítás; a nettó jelenérték a jövőbeli pénzáramok diszkontált értékei és a kezdeti ráfordítás különbsége.
- 6 Lásd interjú Illés Zoltánnal (Illés Nyomda, A.D.2001. Kft. – Győr), CtP rácstípus; elérhető: www.mgonline.hu
- 7 Méltányos nagyságú bérleti díj, más néven költség-egyenértékes, amely évjáradékként fogható fel, amelynek jelenértéke azonos a költségek jelenértékével (Borszéki É., 2004)

KÖLTÖZIK A PROSYSTEM CÉGCSOPORT

Néhány hónapon belül új székházba költözik a Prosystem cégcsoport

Korszerű és minden igényt kielégítő székházat épít a vállalkozási csoport, mely beruházás keretén belül nem csak a vásárlói igények magas szintű támogatása, hanem jobb munkakörülmények biztosítása is megvalósulhat. Tágas raktársarnok, a szerelők számára kialakított műhely, reprezentatív tárgyaló, bemutató-, illetve oktatóterem és korszerű irodák jellemzik majd az új irodaházat. Az új székház Fót ipari negyedében, az M2-es, M3-as autópálya, valamint az M0-ás körgyűrű közvetlen közelében épül.

Az ingatlan személygépkocsival és tehergépjárművel egyaránt könnyedén megközelíthető, a rakodás és parkolás saját udvarban kényelmesen megoldható.

A tavaly Fóton vásárolt közel 2300 négyzetméteres ipari ingatlanon az építkezés már javában zajlik. A projekt megvalósításához az Európai



Unió és a Magyar Állam közel 15 millió Ft támogatást nyújt. A fénykép szerint még sok a tennivaló, de bízunk abban, hogy hamarosan új székhelyünkön üdvözölhetjük Önöket.

Prosystem cégcsoport